

PRIKAZI

U POVODU PREDSTAVLJANJA MONOGRAFIJE

Jagoda Meder, Nino Vranić
ORGULJE U HRVATSKOJ

u izdanju

ZAVODA ZA ZAŠTITU SPOMENIKA KULTURE
MINISTARSTVA KULTURE I PROSVJETE

i
NAKLADNOG ZAVODA „GLOBUS”

13. travnja 1993. godine u 19,00 sati

na orguljama crkve sv. Katarine
izvedene su slijedeće skladbe:

1. *Grave*
Andante moderato
Iz Zbirke stavaka za orgulje iz Omiša
(oko 1800. godine)
Emin Armano
2. *Toccata i fuga*
Iz orguljaške knjižice iz Klanjca
(oko 1750. godine)
Anđelko Klobučar
3. F. Pintarić: *Dudaš*
Preludij i fuga u F-duru
Anđelko Klobučar
4. A. Klobučar: *Partita na napjeve iz Pavlinske*
pjesmarice
Anđelko Klobučar

Monografiju su predstavili doc. Emin Armano, prof. dr. Vladimir Marković i prof. Vlado Ukrainčik. Njihove riječi zbog važnosti donosimo u cijelosti.

VLADO UKRAINČIK:

Kao uredniku monografije ORGULJE U HRVATSKOJ Jagode Meder i Nine Vranića, izuzetna mi je čast i veliko zadovoljstvo pozdraviti vas, u ime *Zavoda za zaštitu spomenika kulture Ministarstva prosvjete i kulture Republike Hrvatske*, izreći dobrodošlicu i zahvaliti vam što ste se okupili uveličavajući na taj način predstavljanje ovog djela za koje cijenimo da je značajan doprinos prezentaciji hrvatske kulturne baštine.

Posebno želim pozdraviti prisutne sudionike na opsežnom i značajnom poslu koji je prethodio ovoj monografiji, gospodu Emina Armana, profesora na Muzičkoj akademiji, Božidara

Grgu, profesora glazbe iz Šibenika, Ferdinanda Medera, današnjeg direktora Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture, mo. Izaka Šprajlu, profesora na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, Ninu Vranića, majstora fotografije i Igora Nikolića, akademskog slikara. Nažalost, dvije ključne osobe zaslužne za početak rada na ovom projektu i njegovu realizaciju: prof. Vlado Mađarić, bivši direktor Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prof. Ladislav Šaban, muzikolog i profesor na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, nisu živi. Dugujemo im zahvalnost za trud i njihovo veliko znanje koje su uložili u ovaj posao.

Dužan sam zahvaliti i suradnicima na oblikovanju monografije gospođi Jagodi Meder, autoru teksta i kataloga, gospođi Nini i Goranu Vraniću, autorima fotografija objavljenih u monografiji, Ivanu Picelju, autoru likovne opreme, recenzentima gospođi dr. Doris Baričević i gospođinu mo. Izaku Šprajli, gospođi Miroslavu Salopeku, tehničkom uredniku i Tomislavu Salopeku, lektoru, te suizdavaču Nakladnom zavodu GLOBUS, čiji je direktor gospodin Tomislav Pušek također danas ovdje.

Ne manju zahvalnost dugujemo *Republičkom fondu za unapređivanje kulturnih djelatnosti i Republičkoj samoupravnoj interesnoj zajednici kulture*, koji su tijekom godina materijalno osiguravali realizaciju projekta, današnjem Republičkom fondu za kulturu Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske koji je osigurao početna sredstva za izdavanje monografije te sponzorima: AUTO-HRVATSKOJ, PODRAVKI, PRIVREDNOJ BANCII ZAGREB, VARAŽDINSKOJ BANCII i ZAGREBAČKOJ BANCII, koji su omogućili njeno objavljivanje.

Rad na projektu GLAZBENI INSTRUMENTARIJ HRVATSKE započeo je 1972. godine na inicijativu i pod vodstvom pokojnog profesora Muzičke akademije u Zagrebu i muzikologa Ladislava Šabana. Tijekom tri godine dvije stručne ekipe sastavljene od povjesničara umjetnosti, muzikologa i fotografa obišle su cijelo područje Hrvatske, zapisale i obradile, prema prethodno utvrđenoj metodologiji, svaki instrument na koji su naišli. Rezultat ove evidencije bio je iznenađujući broj od 772 primjerka orgulja, od kojih je kasnijom obradom izdvojeno preko dvije stotine onih koje su, s povijesno-umjetničkog i muzikološkog stanovišta, po bogatstvu i ljepoti obrade kućišta i kvalitetom zvuku, izuzetno značajne za hrvatsku kulturnu baštinu.

O značenju obavljenog posla i značaju obrađenih instrumenata, u jednom svojem izvještaju iz 1972. godine prof. Šaban između ostalog piše:

„... Naši historijski instrumenti, dobrim dijelom radi naše kronične neimaštine, ostali su većinom još uvijek u izvornom stanju; u toku stoljeća uvijek su samo krpljeni i popravljani čekajući 'bolja vremena'. (...) Upravo zbog toga nalazimo se u sretnoj situaciji da posjedujemo niz potpuno izvorno ušćuvanih instrumenata; naša zemlja poznata je kao *zemlja izvornih orgulja*.”

„Svi stari instrumenti koje posjedujemo produkti su ručne izrade majstorskih radionica; otuda svaki stari instrument u sebi nosi pečat neponovljive individualnosti.” (...) i dalje:

„Nije nevažno konstatirati da na našem terenu postoji niz orgulja vrsnih stranih majstora koje su nerijetko *njihovi do danas jedini sačuvani instrumenti uopće*, – što već samim time instrument diže u međunarodnu kategoriju spomenika i znatno uvećava njihovu vrijednost.“ – te dodaje:

„Planskim restauracijama zapuštenih instrumenata postigli bismo i *stilski autentično ozvučenje prekrasnih prostora naših krasnih baroknih crkava*, što nikoji suvremeni instrument ne bi bio u stanju nadomjestiti.“

Posao na temeljnoj evidenciji i prikupljanju građe završen je 1976. godine. Tijekom daljnjih deset godina obavljen je opsežan posao na sistematizaciji prikupljene građe i detaljno je utvrđeno stanje pojedinih instrumenata. Rezultati ove obrade poslužili su prof. Šabanu za mnoge stručne radove o tradiciji orguljarstva u Hrvatskoj, a službi zaštite spomenika kulture za utvrđivanje prioriteta u obnovi pojedinih najznačajnijih instrumenata. Obnovljene su tako orgulje u crkvama u Lepoglavi, Čazmi, u Komiži na Visu, Milni i Pučišćima na Braču, u franjevačkim samostanima na Visovcu, u Našicama i Šibeniku, pozitivni iz Borla (danas u Muzeju grada Varaždina) te onih u Kotarima kraj Samobora i Brezovici. Mnogi drugi, ne manje značajni instrumenti, čekaju materijalne mogućnosti koje će osigurati njihovu obnovu. Treba spomenuti da je značajni prilog u obnovi ovih instrumenata dala radionica Ivana Faulenda-Hoefera.

Na početku rada na projektu namjera je bila dvojaka: nakon završetka poslova na evidenciji i obradi prikupljene dokumentacije objaviti monografiju o najznačajnijim orguljama na tlu Hrvatske. Takvo djelo su u to vrijeme već imale brojne europske zemlje. Zatim i znanstvenu studiju o orguljarstvu u Hrvatskoj.

Prvu smo namjeru ostvarili izdavanjem djela koje danas predstavljamo.

Preranom smrću prof. Šabana druga namjera ostaje poticaj muzikolozima da, na bogatoj građi koja je prikupljena, nastave i dovrše započeti posao.

EMIN ARMANO:

Prije nekoliko mjeseci prvi puta mi je došla u ruku atraktivna knjiga „Orgulje u Hrvatskoj“. Prekrasne fotografije, znana imena graditelja orgulja – orguljara, neobičnom snagom oživješe sjećanja koja sežu dvadesetak godina unatrag. U rane sedamdesete godine kada je relativno mala grupa entuzijasta svoje ljetne, školske praznike provodila krstareći cestama Hrvatske, putujući od župne crkve do franjevačkih samostana, od značajne katedrale do zabačene kapele. Putovalo se uvijek s istim ciljem: istražiti, gdje u Hrvatskoj postoje orgulje, ili neki drugi povijesno značajni instrumenti. Radilo se tada povazdan često do duboko u noć. Mnoštvo zgoda doživljenih tada trajno su obogatile naš život.

Pregled orgulja najčešće je započinjao kratkim sviranjem. Koliko puta su već prvi tonovi izazivali naš ushit zbog ljepote zvuka nekog registra ili cjelokupnog instrumenta. I često je bio točan taj prvi dojam koji je upućivao da se radi o vrijednom instrumentu. Naše oduševljenje je bivalo to veće kada smo znali da je graditelj bio naše gore list, ili kada se analizom

graditeljskih elemenata dalo naslutiti da se radi o znamenitom graditelju poput Petra Nakića.

Navečer, po završenom poslu, pri večeri, znali smo nakratko maštati kako bi bilo lijepo čuti koncert orguljaške glazbe na nekom graditeljski uspjelom instrumentu. Ali najčešće je stanje upravo tih instrumenata bilo problematično. Srećom tokom proteklih dvadesetak godina restauriran je izvjestan broj vrijednih orgulja i tako postao primjeren i za koncertnu upotrebu. Najveći broj restauracija izvela je tvrtka Heferer iz Zagreba. Poželimo da u što skorijem vremenu koncertna događanja postanu baš na tim instrumentima uobičajenom pojavom i navikom. Kako glazbenika, tako i ljudi što su sretnici koji žive u mjestima u kojima postoje uspješna ostvarenja orguljarskog umijeća.

Sjećanja na negdašnja oduševljavanja i maštanja ponukaše me na prijedlog da današnje predstavljanje knjige Jagode Meder i Nina Vranića započnemo i završimo sa zvukom orgulja. Dvije kompozicije anonimnih skladatelja koje sam izveo na početku današnjeg događanja potječu iz arhiva Franjevačkog samostana u Omišu. Njihovim izvođenjem želio sam pokazati kako se je muziciralo u Hrvatskoj krajem XVIII. i početkom XIX. stoljeća. Točnije rečeno, pokazati koja i kakva je orguljaška glazba zvučala crkvama Hrvatske u vrijeme kada je izgrađena većina instrumenata koje opisuje danas ovdje predstavljena knjiga gospođe Jagode Meder i Nina Vranića.

Današnji će dan ući u povijest kulture hrvatskoga naroda kao dan kada smo se prvi puta oglasili značajnom publikacijom o orguljama u Hrvatskoj. Značenje je veće jer tom knjigom ulazimo u krug europskih zemalja koje su već ranije objavile znanstvena istraživanja, zemalja koje su provele zaštitu te u znatnoj mjeri obavile i vrlo skupu restauraciju povijesno vrijednih glazbala na svome tlu.

U Hrvatskoj su prilike nalagale ponešto usporeni rad na istraživanjima arhivske građe, evidentiranju glazbala, te objavljivanju isprva manjih radova koji su rezultat tematski parcijalnih istraživanja. Knjiga Jagode Meder i Nina Vranića *Orgulje u Hrvatskoj* prvi je cjeloviti prikaz izbora najkvalitetnije građe u Hrvatskoj i to poglavito sa stanovišta povijesti umjetnosti. Autorima zahvaljujem za obavljene posao i čestitam na polučenoj rezultatu.

U ovom trenutku osjećam potrebu reći i nekoliko riječi o akademiku Ladislavu Šabanu čijoj su uspomeni Jagoda Meder i Nino Vranić posvetili svoju knjigu.

Akademik Ladislav Šaban je začetnik sustavnog bavljenja organološkim temama. Pod njegovim je vodstvom proveden pothvat cjelokupnog evidentiranja, zaštite i poticaja za restauraciju pojedinih instrumenata. On je složio upitnik za evidentiranje sa organološki relevantnim parametrima, odredio kriterije zaštite, zalagao se za restauraciju pojedinih instrumenata te na kraju naznačio etape obrade prikupljene građe kao i konačne ciljeve sustavnog bavljenja organološkim istraživanjima. Niz njegovih manjih radova o pojedinim instrumentima ili o pojedinim graditeljima dokaz su njegovoga ogromnog istraživačkog rada koji je među inim rezultirao i potpunim uvidom u arhivske podatke. Bez tih podataka ne bi bilo moguće donositi pouzdane kriterije o spomeničkoj kategorizaciji ili upućivati zahtjeve za restauraciju najvrednijih instrumenata.

Današnjim nasljednicima Šabanovih nastojanja ostaje kao putokaz njegov u potpunosti domišljen raspored rada koji treba osuvremeniti upotrebom novih znanstvenih pomagala, te doseći

i krajnje ciljeve. Prema planu akademika Šabana ti su ciljevi: izdavanje kataloga svih orgulja evidentiranih u Hrvatskoj i potom priprema i izdavanje temeljite monografije sa polazišta organološke struke kojom bi se odredili uzajamni utjecaji europskoga graditeljstva orgulja koja se susreću na prostoru Hrvatske kao i odredio značaj hrvatskih graditeljskih radionica. Uz upravo postignuti cilj, izdavanje monografije *Orgulje u Hrvatskoj* s polazišta povijesti umjetnosti iscrpli bismo tri temeljna cilja koje je savršeno jasno zacrtao Ladislav Šaban.

Osobno bih, postojećem planu akademika Ladislava Šabana pridodao sponu sa živim zvukom orgulja, sponu sa glazbom za orgulje iz hrvatskih arhiva muzikalija. To se može postići trajnim pretraživanjem i katalogiziranjem arhiva muzikalija u Hrvatskoj te objavom i izvođenjem ponajboljih glazbenih djela koje smo baštinili iz proteklih stoljeća. Tek prepletanjem svih triju elemenata: graditeljstva, skladanja za orgulje i izvodilaštva orguljaške glazbe spoznat ćemo u punini mjesto Hrvatske u europskom organološko-orguljaškom kulturnom krugu.

U težnji za tom cjelokupnom spoznajom na početku našega današnjeg okupljanja dvije skladbe anonimusa iz Omiša doživješe modernu praizvedbu a za kraj predvidjesmo kratki koncert hrvatske glazbe za orgulje u izvedbi maestra Anđelka Klobučara.

VLADIMIR MARKOVIĆ:

Orgulje nisu samo glazbeni instrument. One su i dio crkvenog namještaja. Stoga su i predmet interesa povjesničara likovnih umjetnosti. Već nekoliko stoljeća one imaju stalno, unaprijed određeno mjesto u crkvi i sudjeluju u organizaciji njezine unutrašnjosti jednako kao i oltari. Kao što glavni oltar određuje izgled svetišta – orgulje podignute na pjevalište grade unutrašnju stranu pročelja crkve.

Njihova građa, kao i građa oltara, sadrži arhitektonske, plastično dekorativne, ornamentalne i figuralne motive kiparski ili slikarski predstavljene. Ali orgulje vrlo često imaju jednako raskošno oblikovane sve svoje strane poput prave arhitekture sa fasadama. Mogli bismo ih zato nazvati arhitekturom u malom. Malom samo po fizičkoj veličini, a ne po karakteristikama organizacije.

Može se reći: „zlatno je doba” orgulja XVIII. pa i XIX. stoljeće, dakle, razdoblje kasnog stila, kada različite umjetničke vrste grade isti prizor, a mali oblici dekorativnog podrijetla dosižu gigantsku mjeru da bi tektonski elementi gubili na važnosti u likovnoj organizaciji cjeline.

Ta želja za „mikromagelizmom” posve se ostvarila u oblikovanju orgulja kada su one podijeljene u višebrojna tornjevita tijela i istupaju ispred ograde pjevališta – ili je maštoviti projektant, zajedno s njima oblikovao i pjevalište i cijelu unutrašnju stranu crkvene fasade.

Premda je tako istaknut udio orgulja u organizaciji unutrašnjeg prostora crkve, one su ipak skromno zastupljene u umjetničkim pregledima i rijetka su tema u stručnoj literaturi.

Razlozi skromnog interesa za orgulje vjerojatno proizlaze iz njihove mnogostruke namjene i značenja pa one izmiču svakom jednostranom tumačenju. Stoga nas ne treba čuditi da

su orgulje i u nas bile zanemarene. Taj nedostatak osobito je uspješno uklonjen objavljivanjem knjige *ORGULJE U HRVATSKOJ* autorice Jagode Meder, a u izdanju Nakladnog zavoda GLOBUS i Zavoda za zaštitu spomenika kulture Republike Hrvatske.

Iz obilja na terenu dokumentiranih primjeraka orgulja, kojih je oko 800, autorica je odabrala stotinjak, da bi ih protumačila u njihovim likovnim ali i muzikološkim svojstvima.

U izboru je uvažavala ušćivanost jednako njihovih građevnih kao i muzičkih dijelova. Također je bila namjera predstaviti sve hrvatske pokrajine, kako sjevera tako i juga. I upravo tu podjelu na sjever i jug Hrvatske provela je i u uvodnom sinteznom pregledu, pokazujući na primjeru orgulja bogatstvo hrvatske umjetničke baštine, koje proizlazi iz istodobne nazočnosti i prožimanja dva velika kulturna kruga, srednjoeuropskog sa talijanskim.

Tako su svrstane zajedno vratnice orgulja iz trogirskoga katedrale koje je u XV. stoljeću oslikao veliki venecijanski slikar Gentile Bellini sa kiparski oblikovanim orguljama XVII. stoljeća iz franjevačke crkve u Dubrovniku. A na sjeveru orgulje iz pavlinske crkve u Lepoglavi s onima XVIII. stoljeća iz našičkog franjevačkog samostana, Kutine ili Čazme. Pa zatim brojne neogotičke orgulje koje bismo mogli uvrstiti među najzanimljivija umjetnička ostvarenja u Hrvatskoj XIX. stoljeća.

Knjigom *ORGULJE U HRVATSKOJ* Jagoda Meder je obavila opsežan posao. Protumačila je orgulje kao temu s vlastitim odrednicama i poljem problema, ali ih je istodobno uključila u širi povijesni kontekst s ostalim likovnim vrstama, potaknuvši pitanje njihovih zajedničkih stilskih, ali i regionalnih osobina.

Vrijednosti ove knjige znatno doprinosi i majstorska fotografija Nina Vranića u kojoj je uspješno pomirena objektivna informacija s osobnim pogledom kamere. Tim se uravnoteženim odnosom predmeta i njegova vizualnog tumačenja Nino Vranić predstavlja kao klasik naše fotografije.

Spomenimo još da je knjigu likovno opremio Ivan Picelj još jednom potvrđujući osobni ukus i kulturu oblikovanja. Ovakvo uspješni izdavački pothvat pozdravljamo s radošću i zahvalnošću upućenoj svima koji su pridonijeli njegovom ostvarenju.

Petar Zdravko Blajić:
SVE IMA SVOJE VRIJEME
Zapisi o glazbi i glazbenicima
Matica Hrvatska
Split, 1992.

U broju 1/1993. *Sv. Cecilije* objelodanjena je bilješka o predstavljanju knjige dr. P.Z. Blajića. Nakon što smo već prikazali dvije Blajićeve knjige (Sv. C., br. 4/1992.), osvrnut ćemo se i na treću, navedenu u naslovu ovog prikaza.

To je druga od triju Blajićevih knjiga čija je tematika isključivo glazbena. Kao što navodi Ivan Bošković, izvršitelj izbora Blajićevih ranijih članaka za ovu knjigu i pisac *Predgovora*, prethodna je knjiga (*Riječ je o glazbi*) sadržavala osvrt na publikacije, notna i diskografska izdanja, ova je pak pretežito posvećena glazbenim osobnostima (skladateljima i znanstvenicima), u prvom dijelu našim suvremenima prigodom okrug-

lih obljetnica njihova života (rada) ili prigodom smrti (*Godine života, Godine smrti*). Drugi dio knjige (*Obljetnice i prigodnice*) odnosi se na glazbenike prošlosti ili na pojedine (današnje) glazbene događaje. Treći dio (*Iz riznice „Svete glazbe“*) razlikuje se od prvih dvaju time što se ne odnosi na glazbenike već na neke pojmove u duhovnoj glazbi. Zbog toga bi se moglo činiti da s prethodnim dijelovima ne stvara organsku cjelinu. I opet ćemo se pozvati na *Predgovor* u kojemu se kaže da su ti pojmovi (teme) vezani s tijekom čovjekova života i blagdanima koje slavi, pa odatle slijedi i opravdanje naslova knjige – *Sve ima svoje vrijeme*.

Osobe o kojima se govori povodom obljetnice njihova života (rada) su: J. Andreis, B. Bjelinski, I. Kokot, F. Haberl, I. Glibotić, I. Peran, L. Matačić i I. Bošković, a oni koji se spominju u povodu smrti jesu: N. Rota, F. Evangelisti, J. Gotovac, L. Šaban, M. Cipra, A. Renzi, S. Šulek, A. Milanović, M. Leščan i D. Rajlušić. Ti članci nisu uskostručne muzikološke studije niti sadrže iscrpnu faktografiju, što uostalom, i nije bila piščeva nakana. Oni su svakako zanimljivo štivo u kojem je važnije što je zabilježeno: odnos glazbenika prema glazbenom stvaralaštvu, te piščev odnošaj prema pojedinim osobama. Tako, primjerice, članak o B. Bjelinskom (u vrijeme pisanja članka bio je još živ!) ima gotovo humorističko-intimističku intonaciju. Može, dakle, te tekstove s lakoćom pratiti i nestručnjak-ljubitelj glazbe, ali će i stručnjaci u njima pronaći ponešto vrijedno njihove pozornosti, poglavito kada je riječ o manje poznatim glazbenicima.

U dijelu knjige pod naslovom *Obljetnice* pisac raspravlja o L.v. Beethovenu, A. Vivaldiju, G. Curciju, T. Soleri (Verdijevu libretistu), L. Perosiju, I. Zajcu, K. Szymanowskom, K. Adamiću, B. Gigliju te o Talijanskom cecilijanskom društvu. Dio pak *Prigodnice* bilježi dodjelu priznanja istaknutim glazbenim osobama (M. Rostropovič, G. Petrassi), dijelom je „koncertni vodič“ (prikazi iz programskih knjižica) te samo jednim tekstom (o praižvedbi mise B. Sokola) koncertna kronika.

Pojmovi u trećem dijelu (gregorijansko ili benediktovsko pjevanje, crkveno-pučko /klapsko/ pjevanje, requiem, vespere) podsjećaju na leksikonske ili – što je bliže – enciklopedijske jedinice, ali obradom odaju vlastiti piščev stil. Posebno valja istaknuti dvije „sintetske“ jedinice: pregled glazbenih djela s božićnom i uskršnom tematikom. Razumljivo je da pisac nije mogao obuhvatiti baš sve što je u tom smislu skladano. Kao svoju buduću obvezu obećao je pisati o takvim djelima u hrvatskoj glazbi. Da bi prikaz i ovog dijela Blajićeve knjige bio potpun, navedimo još i gotovo beletristički napisanu crticu o postanku popularne božićne popijevke *Tiha noć, sveta noć*.

Za ovu Blajićevu knjigu nema potrebe ponoviti prigovor napisan ranijim knjigama (što, vjerojatno i nije bila stvar samoga pisca): ovdje su, naime, navedeni podaci o prvom objavljivanju članaka sabranih u knjizi. Nažalost, mnoga su strana imena otisnuta pogrešno (npr. Froberg umjesto Froberger) pa to može čitatelja – ako nije stručnjak – dovesti u zabludu. Likovna oprema naslovne stranice (Stanko Alajbeg) vrlo je ukusna, ali bi se moglo primijetiti da bi uklopljena šahovnica imala više opravdanja kada bi se u knjizi radilo isključivo o hrvatskoj glazbi.

Nikša NJIRIĆ

Beno Majer:
SKLADBE ZA ORGULJE
Obradili i tekstom popratili
mr. Marija Riman i Petar Antun Kinderić
Tiskara Rijeka, Uprava svetišta
Gospe Trsatske
Rijeka, 1992.

U seriji *Nova et vetera* objavljen je drugi svezak s djelima iz hrvatske glazbene baštine. Kao i prvi svezak (*Okrunjena majka mila / v. Sv. Cecilija*, br. 4, 1991.) priredili su ga mr. Marija Riman i Petar Antun Kinderić. U tekstovnom dijelu izdanja priopćili su rezultate do kojih su došli u svojim istraživanjima života i rada dosada uglavnom nepoznatog skladatelja *Bene Majera*.

Ben(n)o(ne) Majer (Mayer i druge varijante prezimena) rodio se 1736., možda u Tirolu, a u Sloveniji (u Ljubljani ili Kamniku) stupio je u franjevački red. Završivši teološke studije službovao je manjim dijelom u Kamniku, a većim u Karlovcu gdje je proveo 45 godina obnašajući u međuvremenu dužnosti gvardijana i poglavara Hrvatsko-primorske franjevačke provincije. Umro je 1818.

Njegova djela pronašli su i popisali L. Šaban (u Koprivnici: četvere *Litanije* i tri skladbe *Tota pulchra*) i Z. Blažeković (na Trsatu: dvije mise i rekvijem). M. Riman i P.A. Kinderić pronašli su u franjevačkom samostanu u Klanjcu 11 orguljskih skladbi koje u ovom izdanju objavljuju i analiziraju.

To su jednostavačke skladbe tipa sonata D. Scarlattija, pa ih se može tako i nazvati. Pokazuju, dakle, značajke kasnobaroknoga stila u prijelazu na klasiku. Ako se kaže da su te sonate ne samo po gracioznosti i lepršavosti izraza, već i po obliku bliske Scarlattijevima, znači da se temelje na dvjema kontrastnim temama, a oblik im je dvodijelan. Četiri sonate već imaju obrise klasičnoga sonatnog stavka; imaju, prema tome, ekspoziciju, provedbu i reprizu.

U tehničkom pogledu Majerove sonate nisu teške za izvođenje, isključivo su homofone, slog im je uglavnom dvoglasan i troglasan. U ostvarivanju pratnje u dionici lijeve ruke Majer se vrlo često služi tzv. albertinskim basovima. Premda je i to obilježje stila, kod Majera to postaje manirom pa tako pet sonata sadrže jedino takvu pratnju. Pisane su na dva sistema, bez posebne pedalne dionice koja proizlazi iz najdubljih tonova pratećih figura, pa se mogu izvoditi i na klavičembalu ili glasoviru. Uostalom, obilje tonova kratkoga trajanja (šesnaestinke, tridesetdvojinke) i onako više odgovara tim glazbalima.

Izdanje (oprema Slavko Katnić) sadrži faksimile i fotografije, pa ga to čini još zanimljivijim. To je novo obogaćenje hrvatske glazbene baštine. Treba samo poželjeti da ove ljupke tvorevine postanu i sastavnim dijelom naše glazbene prakse.

Nikša NJIRIĆ

Rukopisi za br. 3 *Sv. Cecilije* primaju se u Uredništvu do 10. rujna. Mole se pisci članka da obvezno dodaju kratki sadržaj na hrvatskom i jednom od svjetskih jezika.